

**מזה** המעשה נפתחה לי הבנה חדשה בסוג זה של תפילה, וזהו הנקרא באידיש "אויסבעטען", והיינו להרבות בתפילה בלא הפסק על ענין מסויים עד שמשגו, וזה נוגע למעשה כגון המבקש על הצלחה בתורה ויראת שמים, לעצמו או על מישו אחר, או על חינוך ילדיו שיגדלו יראי שמים ותלמידי חכמים, או כגון בקשה על בנים, או חוסר פרנסה, ליכנס במלחמתה של תפילה יומם ולילה, לא לעזוב ולא להרפות, עד שירחמו עליו מן שמים וישיג מבוקשו.

**והנה** כאן צריך זהירות רבה כשמשתמש בצורה זו של תפילה, שלא יכנס מרוב דברים להכלל - וכל המרבה דברים מביא חטא, מי גדול לנו מחוני המעגל שאמרו לו (תענית י"ט) אלמלא חוני אתה גוזרני עליך נדוי, שהחשיבו אותו כמזלזל בכבוד הרב.

**ויש** בזה שני דברים, האחד, שאנו רחוקים מאד מלדעת מהי טובתנו האמיתית, ולכן אין לו לאדם להתעקש הרבה על ענין מסוים, כגון על עשירות וכד', ואפי' על חכמה מופלגת, שהרי נפשנו יודעת שכמה וכמה דברים שבקשנו עליהם ובמשך הזמן נתברר כמה היה זה לטובה שלא השגנו אותם.

**והעצה** לזה לבקש תמיד באופן כללי, ובנוסף כזה שמשמעותו הוא שכל בקשתו ורצונו הוא שיהיה כרצונו יתבי, כגון כשמתפלל על שידוך - יבקש שיזמן לו הקב"ה שדוך כרצון ה' בשבילו, או כשמתפלל על פרנסה - יבקש שהקב"ה יזמן לו פרנסתו כפי מה שהוא יתבי יודע שהיא לטובתו. ויבקש שלא יעכבו החסאים והקטגורים רצונו יתבי להטיב.

## פגיעה

ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא

בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי (ירמיהו ז')

**הפגיעה** היא ריבוי בבקשות בעקשנות כדי להשיג דבר הצריך לו מאד. וכן מפרש רש"י ברות על מה דכתיב (פרק א') אל תפגעי בי, מלשון הפצרה, והיינו לבקש ולחזור ולבקש עוד ועוד עד שכביכול כאילו אינו נותן מנוחה ושלוה אליו יתבי עד שיעשה בקשתו. וכך היתה תפילת משה רבינו ע"ה, שהרבה מאד במיני בקשות וטענות כמנין ואתחנן ליכנס לארץ ישראל, וכתיב בתפילת משה בפי כי תשא, ועתה הניחה לי, ודרשו חז"ל (ברכות דף ל"ב), אמר רבי אבהו אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שתפסו משה להקדוש ברוך הוא כאדם שהוא תופס את חבירו בבגדו ואמר לפניו רבונו של עולם אין אני מניחך עד שתמחול ותסלח להם, ע"כ. וכן ביצחק כתיב ויעתר ופי' רש"י הרבה והפציר בתפילה. וכן בחנה שהרבתה בתפילה מאד עד שנתמלאה בקשתה, שנאמר בה והיה כי הרבתה להתפלל, ולמדו חז"ל (ירושלמי ברכות פ"ד א') מכאן שכל המרבה בתפילה נענה. וכן דרשו חז"ל (ירושלמי תענית ד' א') מהפסוק (ישעיהו א') גם כי תרבו תפלה אינני שומע, מכאן שכל המרבה בתפילה נענה. וכן נהגו כל הקדושים כאשר רצו להשיג דבר מה שהרבו בתפילה עד שהקב"ה עשה רצונם. וזה כמשל בן הנאהב אל אביו שאם אך ירבה להפציר באביו ללא הרף,

**וכתיב** אצל אברהם אבינו, (בראשית י"ח) ויגש אברהם, ומפרש רש"י מצאנו גישה למלחמה לפיוס ולתפילה ולכל אלה נכנס אברהם לדבר קשות לפיוס ולתפילה, ע"כ. הנה מוזכרים כאן שלשה אופני תפילה, ואחד מהם מלחמה, והיינו פגיעה. אמנם תפילה שהיא מלחמה אין צורתה רק לדבר קשות, אלא כמו מלחמה שצורתה הכללית היא ריכוז כל הכוחות כולם כדי לכבוש עמדה מסויימת, שלמלחמה יש מטרה ברורה, ואי אפשר לכבוש מטרה זו על ידי זריקת חיצים לכל עבר מבלי להבחין היכן המקום שצריך לכבוש, אלא מרכזים את כל כח הלחימה למטרה וע"י רבוי הכח כובשים המטרה הנרצית. וכן הוא אופן זה של תפילה, ריכוז כל כוחות האדם על דבר מסויים שרוצה להשיגו עד שישגי מטרתו שתתקבל תפילתו ויענה.

## עיתור

ויעתר יצחק (בראשית כח')

**וסיבת ההבדל בין מידת הקב"ה למידת בשר ודם היא, שאדם המבקש מרעהו דבר, הרי תכלית מעשה הבקשה היא רק בכדי לקבל מה שמבקש, ולכן אם אין חבירו עונה ונותנו מיד, הרי זה מפני שאין רצונו למלא בקשתו, וא"כ מה תועלת בריבוי בקשות כאשר אין רצונו בכך.** ואם בכל זאת ירבה לבקש ולהפציר, הרי כיון שריבוי בקשות מכריחו בטבע לעשות מבוקשו והוא אין רוצה בזה, נמצא שכל מה שירבה להפציר הרי זה נגד רצונו, שהרי הוא אין רצונו לתת - וההפצרה מכרחת אותו יותר ויותר נגד רצונו, ונמצא מטריחו ומכביד עליו בריבוי ההפצרה. **אבל אצל הקב"ה אינו כן,** דעצם הענין שהאדם מבקש אותו, ודאי שרצונו לתת, שאין שום עיכוב או גבול לחסדו וטובו יתבי, ומה שצריך בקשה תחילה, וגם כל עיקר מה שהיה חסר הדבר ההוא שמבקש, אין זה מחסרון הרצון לתת, אלא הוא מרצון השם שיבקש האדם כדי שתשמע הבקשה עצמה, שעל ידה יתקרב האדם אל ה' ויעמוד לפניו בעבודה ותפילה, וכמו שאמרו חז"ל, למה היו אבותינו עקורים מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, אבל עצם הענין המבוקש אף מתחילה היה רצונו יתבי לתת. ונמצא שכל כמה שמרבה ומפציר בתפילה - אהוב הוא ורצוי אצלו יתבי יותר ויותר, וזה משתי סיבות, חדא שבזה הוא מקרב השגת המבוקש, שזה באמת היה רצונו יתבי לתתו כל הזמן, ועוד שבזה מרבה קירוב ודביקות, שזה היה באמת התכלית הנרצית מעיקרא והסיבה לחסרון, וכל מה שירבה בהפצרות יותר הוי זה רצונו יתבי יותר ויותר.

אלא **כל תפילה ובקשה שאדם מתחנן ומבקש מהקב"ה, אפילו אם יתפלל ויבקש באותו לשון, מ"מ בכל פעם היא גוון אחר ועומק אחר, ופועלת פעולה המיוחדת לה לאותו רגע, וזה מפני שאין הזמנים שווים ואין המקומות שווים.** יש עת רצון ויש חיו עת רוגז, תפילה בעת רצון יש בה הסגולה שיש לה מענה מיוחד, ותפילה בעת כעס מיוחדת היא בחביבותה שמשככת הכעס, וכך מתחלפים הגוונים מאיש לאיש מרגע לרגע וממקום למקום, וזה פשטות כוונת הפסוק (קהלת י"א), בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך כי אינך יודע אי זה יכשר הזה או זה ואם שניהם כאחד טובים.

**עוד צריך ליזהר מאד, שקורה הוא שאדם מאריך בתפילות רבות ונאמנות, וישועתו רחוקה ממנו, שמטבע הדברים נכנסת טרוניה בלבו, ובא בטענה - למה צמנו ולא ראית ענינו נפשנו ולא תדע.** ועיין מו"ק דף י"ח ע"ב שהזהירו לא להתפלל ולפרט שתזדמן לו אשה פלונית, שמא אינה מיועדת לו, וכפרת בה', מפרש רש"י, שראה שח"ו תפילה אינה מועלת, ע"ש. **וצריך ליזהר מאד שלא יכשל בזה, ויזכור היסודות שלימדונו רבותינו - שאין לאדם שום תביעה כלפי הקב"ה, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, וכו' וכו' כל יסודות התורה.**

**ואתה הקורא שנדמה לך עכשיו בשעת קריאתך שהוא דבר קטן, באמת כשמגיע הדבר למבחן המעשה זה נסיון קשה מאד, כשמבקש אדם על דבר מסויים בקשות נאמנות ונמרצות ובריבוי גדול, ונדמה לעיני בשר שלנו שהכל עלה בתהו, זה נסיון קשה מאד, וצריך זהירות גדולה לעמוד בזה לא ליכנס להרהורים אחר הקב"ה ח"ו. ודבר זה הוא בתרתי, ראשית שלא להרהר אחר הרב ח"ו, ושנית, למען ה' - לא להפסיק! אלא קוה אל ה' חזק ויאמץ ליבך וקוה אל ה', להמשיך עוד ועוד, פעמים אין מספר.**

אבל **משה רבינו, התפלל תפילות כמנין ואתחנן, וכלשון חז"ל במדרש על תפילת משה, שהיתה תפילתו דומה לחרב שהוא קורע וחותך ואינו מעכב שהיתה תפילתו מעין שם המפורש ונודזעו שמים וארץ וסדרי בראשית, וכך התפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות. עיין הכל במדרש סוף דברים נוראות תפילתו של משה. וכיון שראה משה שלא נתקבלה תפילתו, באותה שעה אמר, הצור תמים פעלו וגו', עיין שם. בינה זאת, שהוא נצרך מאד למי שרוצה להשתמש בצורה זו של תפילה.**